

Toelichting sonderend stuk

1 Onderwerp

Beleidsvisie Streekgebonden Gastronomie

2 Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

Provinciale visie

In 2015 is Limburg een (inter)nationaal toonaangevende regio op het gebied van streekgebonden gastronomie, waarbij sprake is van een goed georganiseerde keten die van betekenis is voor de regionale economie en werkgelegenheid en die leidt tot een verbetering van het vestigingsklimaat.

Doelstelling

De inzet is een verdere professionalisering van Limburg als kwaliteitsregio op het gebied van hoogwaardige streekgebonden gastronomie.

Inzet

Hierbij wordt ingezet op Limburg als de topgastronomische regio op nationaal en internationaal gebied.

- Topgastronomie wordt hierbij gedefinieerd als zijnde topkwaliteit van eten en drinken dat niet duur hoeft te zijn. Dit zijn niet per definitie de sterrenrestaurants, maar het betreft onder meer een kwaliteitsslag van de gastronomische middenklasse.
- In andere regio's die wereldwijd als topregio's worden gezien (Piemonte, Elzas) ligt de focus op de top en op topkwaliteit en wordt de rest van de sector hierin meegezogen. Uit de benadering van deze regio's blijkt dat door focus aan te brengen en keuzes te maken succes behaald wordt.
- Met andere woorden: gekozen wordt om de top te profileren en de sector te stimuleren. Uit eerder genoemde voorbeelden in andere regio's blijkt dat deze combinatie leidt tot succes.

Uit onderzoek blijkt dat Limburg, ook in vergelijking met andere gastronomische regio's, goed scoort op de aanwezigheid van de benodigde succesfactoren zoals aanwezigheid van kwaliteitsproducten, sterrenrestaurants en gastronomische evenementen. Anderzijds is de organisatiegraad in de keten, distributie en logistiek, schaalgrootte en gezamenlijke promotie (nog) niet in voldoende mate professioneel om te voldoen aan de groeiende marktbehoefte. Daarnaast ontbreekt een heldere en eenduidige visie.

Om een professionaliseringsslag zoals geschetst tot stand te brengen en om de juiste keuzes te kunnen maken vanuit de provinciale rol in relatie tot de marktbehoefte is de beleidsvisie Streekgebonden Gastronomie geformuleerd. Daarbij komt de beleidsvisie tegemoet aan de door Provinciale Staten aangenomen motie waarbij Provinciale Staten het college verzoeken positief in te spelen op kansen, projecten of coöperaties en samenwerkingsverbanden die zich aandienen met betrekking tot productie, verwerking en/of distributie van streekproducten, door de samenwerking tussen partijen te bevorderen en daar zo nodig middelen voor vrij te maken (zie bijlage 1 voor motie 15 d.d. 13 november 2009).

Provincie Limburg zet in op professionalisering van de sector vanwege:

- de verwachting dat deze professionaliseringsslag effect zal hebben op de regionale economie,
- de verbetering van het vestigingsklimaat in Limburg,
- de branding van Limburg en
- de gezondheid van haar inwoners.

Economische betekenis

Specifiek voor Limburg heeft VVV Zuid-Limburg becijferd dat € 625.000.000 gerelateerd kan worden aan horeca en hoogwaardige gastronomie in Limburg. Lekker eten en drinken in combinatie met gezelligheid en streekproducten zijn volgens de VVV belangrijke ingrediënten om voor Bourgondisch Limburg te kiezen. Daarnaast kan geconstateerd worden dat wij behoren tot top 3 als het gaat om boerderijverkoop in Nederland. Hoewel het aantal verkooppunten de afgelopen jaren afneemt, is de omzet toegenomen tot € 16,7 miljoen euro. Alleen in Noord-Brabant en Gelderland ligt dit bedrag hoger (CBS telling)¹.

Kijkend naar de markt voor streekproducten, dan laat deze voor de komende 5-10 jaar in Nederland een enorm groei-potentieel (tussen de 1,2 en 4,2 miljard euro) zien². Daarnaast blijkt uit onderzoek dat maximaal 40% van de consumenten geïnteresseerd is in de aankoop van streekproducten. De prijs is hierbij een belangrijk beslissingscriterium.

Naast de kwantitatieve economische betekenis is er ook sprake van een kwalitatieve betekenis. Streekproducten en streekgebonden gastronomie dragen bij aan de versterking van de regionale economie onder meer doordat:

- regionaal gebonden producenten en verwerkers met de productie en afzet van streekproducten extra waarde voor hun bedrijven kunnen creëren.
- zij veelal bijdragen aan het behoud van typische cultuurlandschappen en aan het verbeteren van het milieu.

Versterking van de sector zal leiden tot:

- een positieve branding van de regio,
- versterking van toerisme in de regio en
- een betere kwaliteit van leven.

Resultaten tot op heden

De beleidsvisie voorziet in acties die samen met andere actoren uitgevoerd gaan worden om de geformuleerde doelstelling te bereiken. Tot nu toe zijn er reeds meerdere acties succesvol in gang gezet en resultaten behaald, onder meer:

- De ondertekening van de internationale samenwerkingsovereenkomst tussen de regio's Limburg, Piemonte (Italië) en Pfalz (Duitsland) daar waar het samenwerking betreft op toeristisch en gastronomisch gebied;
- De prominente aanwezigheid met een Limburgstand tijdens de Salone Internazionale del Gusto in Turijn in oktober 2010 om Limburg tijdens 's werelds meest vermaarde smaakbeurs op de kaart te zetten;
- Het Interregproject Euregio met Smaak om in de Euregio grensoverschrijdende initiatieven op het gebied van streekgebonden gastronomie een impuls te geven;
- Het verdrag van Canale gesloten door streekproducenten tijdens de studiereis naar Piemonte (Italië) met als doel samen de schouders te zetten onder vermarkting en distributie van streekproducten in Limburg.

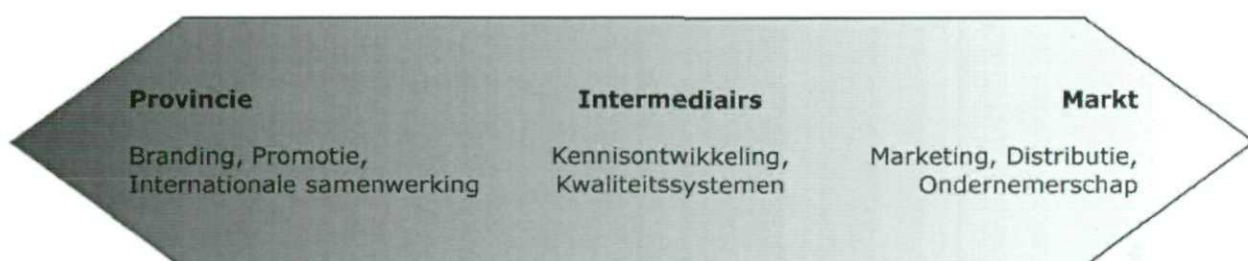
¹ Kijk op Multifunctionele landbouw, LEI, september 2010

² Ecorys, 2009

Rol van de Provincie

In het programma Innoveren in Limburg is het onderwerp als volgt verankerd: Verdere professionalisering van Limburg als kwaliteitsregio met als pijlers streekproducten en slowfood.

De rol van de Provincie betreft met name een faciliterende rol, waarbij de vraag van de markt leidend is. Dit betekent dat de Provincie zich zal richten op het bij elkaar brengen van partijen, het bevorderen van de (inter)nationale samenwerking, de branding en promotie, het wegnemen van belemmeringen op het gebied van wet- en regelgeving en het aanjagen van initiatieven uit de markt. De rol van de Provincie ten opzichte van de markt en intermediairs kan wordt in onderstaande figuur gevisualiseerd. De afnemende kleurintensiteit geeft een afnemende rol van de Provincie aan.

3. Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten voeren feitelijk het programma Innoveren in Limburg uit zoals dit via de reguliere beleids- en begrotingscyclus via Provinciale Staten is vastgesteld. In het programma Innoveren in Limburg zijn beleidspunten op het gebied van streekgebonden gastronomie in relatie tot o.m. vrijetijdseconomie (leisure) en branding vastgelegd. Vanwege het benodigde draagvlak sondeert GS haar beleidsvisie in de Statencommissie.

4. Voorstel aan de Statencommissie

1. Uw standpunten aan te geven over bijgaande beleidsvisie (zie bijlage 1), onderbouwd door het rapport betreffende de strategische visie Streekgebonden Gastronomie (zie bijlage 2).
2. Bent u bereid om het onderwerp streekgebonden gastronomie in deze vorm aan te bieden ten behoeve van het nieuwe coalitieakkoord?

5. Toelichting / kernargumenten/onderbouwing

Wij achten de beleidsvisie streekgebonden gastronomie belangrijk, want:

1. onderzoek heeft uitgewezen dat de markt behoefte heeft aan onafhankelijke regie om een professionaliseringsslag te maken in de keten produceren-verwerken-vermarkten;
2. de visie helpt ons keuzes te maken binnen de uiteenlopende behoeftes en vragen uit de keten;
3. de visie sluit naadloos aan op onze ambities rond toerisme en branding zowel nationaal als internationaal;
4. de visie komt tegemoet aan de door Provinciale Staten aangenomen motie betreffende de productie, verwerking en distributie van streekproducten (motie 15, PS 13-11-2009).

Door het opstellen van de beleidsvisie wil de Provincie Limburg ervoor zorgen dat de weg van visie naar ambitie wordt vastgelegd. Uitgangspunt in dit proces vormt de problematiek die de sector ervaart op weg naar professionalisering van de gehele keten. Samen met de sector is deze geïnventariseerd en geanalyseerd en wordt een visie vastgesteld die aan de behoefte van de sector voldoet.

De in de beleidsvisie geformuleerde visie, doelstellingen, ambities en uitgangspunten leiden tot het formuleren van het programma 'Streekgebonden Gastronomie' dat beschreven wordt in de verschillende programmalijnen. Dit programma 'Streekgebonden Gastronomie' heeft als belangrijkste doel: De verdere professionalisering van Limburg als kwaliteitsregio op het gebied van hoogwaardige streekgebonden gastronomie door een optimale ketensamenwerking met als resultaat een groeiende regionale economie en een verbetering van het vestigingsklimaat.

Om dit doel te bereiken is een aantal belangrijke thema's in programmalijnen opgenomen:

1. Branding, promotie en internationale samenwerking;
2. Marketing, distributie en ondernemerschap;
3. Kennisvergaring, kennisoverdracht en doorontwikkeling streekproducten, kwaliteitssysteem.

6. Afweging van alternatieven en motivering gemaakte keuze

De beleidsvisie is zodanig opgebouwd dat het een aantal programmalijnen verenigt, zodat op alle facetten waar nodig bijgedragen wordt aan de professionaliseringsslag van streekgebonden gastronomie. Deze beleidsvisie bevat voldoende ruimte om nadere keuzes te kunnen maken.

Er is gekozen voor een faciliterende rol van de provincie en niet voor een initiërende rol omdat het uitgangspunt moet zijn dat de markt zelfstandig haar resultaten kan verwezenlijken. Een initiërende rol en subsidiërende rol van de provincie zou een tegengesteld effect kunnen hebben op het succesvol behalen van het gewenste resultaat. De markt moet zelf haar werk kunnen doen.

Omdat de beleidsvisie zich richt op de hele provincie Limburg zal de nadruk van de programmalijnen niet liggen op lokale initiatieven maar op bovenlokale cq. provinciale initiatieven.

Relatie met duurzaamheid: Het betreft een sector die vanuit de kern inzet op duurzaamheid o.m. vanwege het feit dat producten geproduceerd en geconsumeerd worden in de regio. Hierdoor is het aantal foodmiles (en de daarmee gepaard gaande CO₂ uitstoot in grote mate beperkt). Producten worden daarnaast vaak op een duurzame manier geproduceerd (bv. Biologisch). Tevens vormt deze sector de basis voor een duurzame economische impact onder meer doordat geproduceerd wordt in de regio en de hiermee gepaard gaande werkgelegenheid duurzaam van aard is.

7. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten

Het onderwerp streekgebonden gastronomie is verankerd binnen het programma Innoveren in Limburg. Het is een traject dat meerdere jaren nodig zal hebben om tot het gewenste resultaat te leiden. Hierbij wordt zoveel mogelijk ingezet op bestaande en slimme combinaties van middelen en mensen. De benodigde procesmiddelen volgen uit een herschikking van bestaande middelen. Naar verwachting is hiervoor jaarlijks € 100.000,00 nodig, te besluiten bij de jaarlijkse begrotingsbehandeling. Voor 2011 zijn reeds procesmiddelen voorzien uit de reguliere programmamiddelen. Deze procesmiddelen worden ingezet voor voorbereidingen in het kader van Floriade 2012, European Fine Food Fair 2011, Verdrag van Canale (samenwerking en onderzoek naar opzetten distributiestructuur), Centre for regional Food & Gastronomy en de uitwerking van de samenwerkingsovereenkomst met de Duitse Pfalz en de Italiaanse regio Roero. Individuele projecten waarvoor middelen nodig zijn zullen worden voorgelegd in de volgende coalitieperiode. Daarnaast is het onderwerp terug te vinden in meerdere belangrijke beeldbepalende ontwikkelingen die leidend zijn voor het beleid en de investeringen van de Provincie. Het betreft de BBO's Gebiedsontwikkeling Maastricht-Valkenburg, Floriade en Greenport. Met deze BBO's vindt een intensieve afstemming betreffende het onderwerp plaats.

8. Juridische aspecten – deregulering

Feitelijk zijn op dit moment voor de beleidsvisie geen juridische aspecten van toepassing.

9. Verbindingslijnen en andere visies

De beleidsvisie raakt aan Internationalisering, gebiedsontwikkeling en duurzaamheid. Op internationaal vlak wordt aantoonbaar samenwerking gezocht in de Euregio en andere regio's in Europa om van elkaar te leren, kennis uit te wisselen en elkaar te ondersteunen bij het verkrijgen van EU gelden. Voorbeelden hiervan zijn het interregproject Euregio met Smaak en de internationale samenwerkingsovereenkomst tussen de regio's Limburg, Pfalz (Duitsland) en Roero (Italië).

Er vindt samenwerking plaats met de BBO's Gebiedsontwikkeling Maastricht-Valkenburg, Floriade en Greenport. Binnen deze BBO's nemen streekproducten (in meerdere of mindere mate) een belangrijke plaats in. Betreffende duurzaamheid wordt verwezen naar paragraaf 6.

In het kader van Toekomstvast Limburg kan het volgende gesteld worden: het betreft een programma dat op een integrale manier is uitgewerkt, waarbij verschillende werkvelden (economie, landbouw, duurzaamheid, toerisme, branding) gezamenlijk ingezet worden om de doelstellingen te bereiken. De gekozen rol van facilitator past goed in de kerntaken die de provincie voor ogen heeft.

10. Verdere planning, procedure en uitvoering

Het beoogd resultaat zoals geformuleerd in de provinciale visie en doelstelling (paragraaf 1) is bereikt in 2015. Jaarlijks wordt het programma geëvalueerd. Het betreft een dynamische ontwikkeling waaraan consistent gewerkt moet worden en waarover Provinciale Staten jaarlijks geconsulteerd zullen worden aan de hand van een tussenrapportage. Een belangrijke mijlpaal in het proces is de Floriade 2012. Daarnaast zijn ook de resultaten van het interregproject Euregio met Smaak dat eindigt in 2013 een belangrijke tussenstap om de stand op te maken en bij te sturen voor 2015.

11. Periodieke informatie

Provinciale Staten worden standaard via de planning en control cyclus geïnformeerd. De Statencommissie economisch domein wordt via de reguliere mededelingen van de portefeuillehouder geïnformeerd. Specifieke voorstellen zullen separaat voorgelegd worden ter besluitvorming.

12. Evaluatie

Een evaluatie van de doelstelling is aan de orde in 2015. Uitgangspunt is de strategische inventarisatie en analyse van de situatie zoals deze is vastgelegd in de rapportage door Hogeschool Zuyd genaamd Strategische visie streekgebonden gastronomie.

13. Communicatie

In de media is momenteel veel aandacht voor streekproducten.

Het onderwerp streekgebonden gastronomie is bij separate gelegenheden in de publiciteit geweest. Een recent voorbeeld is de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst tussen de regio's Limburg, Pfalz (D) en Roero (I) die brede aandacht in de pers heeft gehad.

Via de reguliere communicatiemiddelen zijn statenleden, pers en externe belangstellenden reeds over de provinciale aandacht voor dit onderwerp geïnformeerd.

In de beleidsvisie is daarnaast een communicatieplan opgenomen dat leidend is voor alle activiteiten op dit gebied.

14. Bijlagen ter inzage en/of meegezonden

Meegezonden zijn de volgende bijlagen:

1. De aangenomen motie waarbij Provinciale Staten het college verzoeken positief in te spelen op kansen, projecten of coöperaties en samenwerkingsverbanden die zich aandienen met betrekking tot productie, verwerking en/of distributie van streekproducten, door de samenwerking tussen partijen te bevorderen en daar zo nodig middelen voor vrij te maken (motie 15 d.d. 13 november 2009).
2. De beleidsvisie, genaamd "Beleidsvisie Streekgebonden Gastronomie";
3. De strategische inventarisatie en analyse die aan de beleidsvisie ten grondslag ligt, genaamd "Strategische visie Streekgebonden Gastronomie".